

Huvudman

Ragunda kommun
ragunda.kommun@ragunda.se

Beslut

Datum 2026-05-25

Dnr SI 2025:7257

Sida 1 (11)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Anders-Olofskolan i Ragunda kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 16 januari 2026

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ragunda kommun att senast **den 30 september 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande studiehandledning på modersmålet och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ragunda kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ragunda kommun ska vidta följande åtgärder

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att nyanlända elever, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c § skollagen ges studiehandledning på modersmålet utifrån elevernas behov, om det inte är uppenbart obehövligt. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över nyanlända elever som går i årskurs 7–9 vid skolan, som tagits emot i skolväsendet i högstadiet och vars kunskaper har bedömts. Av förteckningen ska för varje elev framgå vilket modersmål eleven har, hur elevens behov av studiehandledning tillgodoses samt i vilken omfattning eleven får studiehandledning. Om studiehandledning har bedömts vara uppenbart obehövligt för en elev ska skälen för detta anges. Om studiehandledning ges i ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik ska skälen för detta anges. (3 kap. 12 i § skollagen)
2. Se till att elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd. Huvudmannen ska i samband med

redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med en förteckning över elever vid skolenheten och som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmål. Av förteckningen ska för varje elev framgå vilket modersmål eleven har, hur elevens behov av studiehandledning tillgodoses samt i vilken omfattning eleven ges studiehandledning. Om studiehandledning ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik ska skälen för detta anges. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185]).

Särskilt stöd

3. Rektorn ska genomföra en uppföljning och analys av skolenhetens arbete med utredning av elevers behov av särskilt stöd. Uppföljningen och analysen ska omfatta skolenhetens arbete utifrån skollagens krav på att rektorn ska se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. (3 kap. 7 § och 4 kap. 3–4 §§ skollagen, förordning [2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, nedan Lgr 22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar)
4. Se till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, och för anmälningar som har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, startar en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn från datum för detta beslut till och med den 23 september 2026 samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning i svenska som andraspråk samt extra studietid.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:7257) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2025 genomfört en tillsyn av Anders-Olofskolan i Ragunda kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisningen i svenska som andraspråk, studiehandledning på modersmålet, särskilt stöd, extra studietid och frånvaro.

Skolinspektionen har den 16 januari 2026 beslutat att förelägga Ragunda kommun att senast den 17 april 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning i svenska som andraspråk, studiehandledning på modersmålet, särskilt stöd och extra studietid.

Ragunda kommun har den 17 april 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med lärare, personal i elevhälsan, biträdande rektorn för årskurs 4–6 samt rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat inkommen komplettering den 30 april och 7 maj 2026. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Ragunda kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att det var en brist att det fanns elever som inte fick studiehandledning på modersmålet trots att eleverna bedömdes vara i behov av det.

Av huvudmannens redovisning och i en skriftlig komplettering från rektorn framgår att det finns ett antal elever vid skolan som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmål. Av redovisningen framgår att skolan anställt studiehandledare i språken nederländska och tyska, samt att elever med dessa modersmål nu får sitt behov av studiehandledning på modersmålet tillgodosedda. Vidare framgår att huvudmannen fortsatt söker efter studiehandledare för elever med dari och ukrainska som modersmål.

Av intervju med rektorn framgår att huvudmannen sedan redovisningen skickats in till Skolinspektionen även anställt studiehandledare i ukrainska samt att elever med detta modersmål börjat ges studiehandledning på modersmålet.

Av intervjuer med rektor, biträdande rektor för årskurs 4–6 samt med lärare, framgår att elever med dari som modersmål, varav en av eleverna är nyanländ och mottagen inom skolväsendet på högstadiet, fortsatt inte får sina behov av studiehandledning på modersmålet tillgodosedda. Enligt rektorn har huvudmannen sökt men inte funnit någon studiehandledare för dessa elever.

Rättslig reglering

Studiehandledning på modersmål för nyanlända elever mottagna inom skolväsendet i högstadiet

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Med nyanländ avses i skollagen den som 1. har varit bosatt utomlands, 2. nu är bosatt i landet, och 3. har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. Som bosatt utomlands anses den som inte anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § (3 kap. 12 a § skollagen).

Av förarbeten till regleringen i 3 kap. 12 i § skollagen framgår följande. Syftet med studiehandledning på modersmålet till nyanlända elever är att ge eleverna möjlighet att nå de betygskriterier som minst ska uppnås. Det innebär att den studiehandledning som eleven ska få bör utgå från elevens stödbehov och lärarens planerade undervisning utifrån kursplanen och kunskapskraven i ämnet. Elevens behov ska styra i vilken omfattning handledning ges och hur den utformas (prop. 2017/18:194, s. 38–39).

Studiehandledning på modersmål för elever som inte är nyanlända och mottagna inom skolväsendet i högstadiet

Enligt skolförordningen ska en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehandledning enligt första eller andra stycket får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet.

Skolinspektionens utredning visar att det finns två elever, varav en elev är nyanländ och mottagen inom skolväsendet i högstadiet, som är i behov av studiehandledning på modersmålet dari och som inte får det. Detta är en brist. Av utredningen framgår att en av eleverna är nyanländ och mottagen inom skolväsendet i högstadiet. Skolinspektionen vill i sammanhanget poängtera att sådana elever har förstärkt rätt till studiehandledning på modersmålet och ska få det om det inte är uppenbart obehövligt.

Studiehandledning får enligt skollagen ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik. En förutsättning för detta är att det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att det fanns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Av Skolinspektionens tidigare utredning framgick att det fanns ett tiotal elever i årskurs 4–6 som anmälts för behov av utredning av särskilt stöd, men där någon sådan utredning inte startats.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att för flera av de elever som anmälts för behov av utredning av särskilt stöd, och som inkommit till rektorn under perioden den 16 januari – 13 april 2026, har

utredningar om särskilt stöd startats. Av redovisningen framgår dock att ett antal utredningarna pågått i mer än två månader.

Av intervjuer med representanter för elevhälsan framgår att det startdatum som angivits i huvudmannens redovisning för när en utredning om behov av särskilt stöd inletts inte alltid överensstämmer med när utredningarna faktiskt påbörjades. Det som styr när elevhälsan faktiskt påbörjat en utredning har varit en fråga om prioritet och arbetsbelastning.

Representanterna uppger vidare att utredning om behov av särskilt stöd ofta drar ut på tiden. Exempelvis har några anmälningar som inkommit till elevhälsan under höstterminen 2025 avseende elever i årskurs 4–6 börjat utredas först under vårterminen 2026 och dessa har fortfarande inte blivit slutförda. Representanterna uppger att de långdragna utredningarna ofta beror på att det tar lång tid att få in underlag om eleverna från lärarna. Elevhälsan har saknat resurser för att kunna utreda alla inkomna anmälningar och de har därför behövt prioritera vilka ärenden som ska handläggas. Anmälningar inkomna för elever i mellanstadiet har haft lägre prioritet än för elever i högstadiet. Vidare uppger representanterna att de inte vet om alla anmälningar om särskilt stöd leder till att det startas en utredning, eftersom anmälningarna först hamnar hos skolans biträdande rektorer innan de fördelas vidare till elevhälsan för att starta utredning.

Av intervju med biträdande rektor för årskurs 4–6 framgår att det finns elever, som lärare vid Skolinspektionens besök under hösten 2025 uppgav var anmälda för behov av utredning av särskilt stöd, som ännu inte fått sina behov utredda. För några av dessa elever, som anmäldes under höstterminen 2025, har en utredning om särskilt stöd inte inletts. För ytterligare ett antal elever har utredning påbörjats, men ännu inte avslutats vid tidpunkten för Skolinspektionens uppföljning i april-maj 2026.

Exempelvis pågår fortfarande utredning för två elever i årskurs 4–6 som anmäls för särskilt stöd under höstterminen 2025. Biträdande rektorn uppger att detta har olika förklaringar, bland annat handlar det om att det i vissa fall saknats dokumentation från lärarna samt att skolan behövt prioritera andra utredningar.

Av intervju med rektorn framgår att arbetet med särskilt stöd har blivit bättre på skolan sedan Skolinspektionens besök under hösten 2025. Rektorn uppger vidare att ett skolan inlett ett arbete för att utredningar om särskilt stöd ska gå snabbare samt att detta arbete fortfarande pågår. Vidare uppger rektorn att en utredning om särskilt stöd vanligtvis tar ungefär en månad att genomföra, men att det ibland tagit två till tre månader att starta utredning efter att en anmälan om behov av utredning av särskilt stöd inkommit.

Av inkommen dokumentation framgår att det för några elever tagit två till fyra månader efter en anmälan om särskilt stöd inkommit innan en utredning startat.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen (3 kap. § 9 skollagen).

Varje huvudman inom skolväsendet ska systematisk och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen på huvudmannanivå. Huvudmannen ska även analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Rektorn ansvarar för att sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen genomförs även på skolenhetsnivå (4 kap. 3–4 §§ skollagen)

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för bland annat att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister i skolans arbete med att utreda elever i årskurs 4–6 behov av särskilt stöd.

Av utredningen framgår att det är den biträdande rektorn som mottar anmälningar om behov av utredningar om särskilt stöd. Vidare framgår att

den biträdande rektorn för årskurserna 4–6 är medveten om att det för ett antal elever har inkommit en anmälan om behov av utredning av särskilt stöd, men att en sådan utredning ändå inte har startats. Detta är en brist. Det är enligt skollagens krav inte frivilligt för rektorn, eller den rektorn delegerat till, att välja mellan att starta och inte starta en sådan utredning efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd har inkommit. En sådan utredning kan enligt förarbetena vara mer eller mindre omfattande, men den ska alltid komma till stånd.

Skolinspektionens utredning visar vidare att det finns elever som anmäldes för behov av särskilt stöd under hösten 2025, där utredningar om behov av särskilt stöd ännu inte hade färdigställts vid tidpunkten för Skolinspektionens uppföljningsbesök (april-maj 2026). Detta trots att skolans rutin är att utredningar om särskilt stöd i normalfallet ska genomföras inom en månad. Rektorn och biträdande rektorn bekräftar också att utredningarna om särskilt stöd inte har skett skyndsamt. Detta är en brist. Enligt skollagen ska en utredning om särskilt stöd genomföras skyndsamt efter att anmälan om utredningsbehov inkommit till rektorn. Även om det inte finns någon uttalad gräns för hur lång tid en utredning får ta är syftet med bestämmelsen att utredningen ska genomföras så snart som möjligt så att eleven i förekommande fall utan dröjsmål ska få det stöd eleven behöver.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte följt myndigheten tidigare föreläggande samt att verksamheten inte uppfyller skollagens krav avseende att rektorn ska se till att alltid skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd efter att en lärare anmält att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Bristen medför att elever riskerar att inte få det särskilda stöd de behöver och har rätt till.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ragunda kommun verksamhet vid Anders-Olofskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet samt särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Ragunda kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning i svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att det fanns brister i undervisningen i ämnet svenska som andraspråk eftersom det fanns elever som bedömts ha behov av undervisning i ämnet svenska som andraspråk, men som i stället fick undervisning enligt kursplanen för ämnet svenska.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att undervisningen i svenska som andraspråk i huvudsak fortsatt är integrerad i undervisningen i ämnet svenska. Det framgår att rektorn sett till att lärare som undervisar i svenska som andraspråk har getts möjlighet att träffas och diskutera likheter och skillnader mellan de två ämnena och att lärarna haft möjlighet att tillsammans planera undervisningen. Vidare framgår också att en erfaren lärare i ämnet svenska som andraspråk deltagit vid dessa träffar och att denna lärare nu även bedriver undervisning i ämnet svenska som andraspråk på skolan.

I intervju med lärarna framgår att de nu planerar och genomför undervisningen i svenska som andraspråk med utgångspunkt i ämnets kursplan och centrala innehåll. I intervju uppger rektorn att arbetet med att utveckla undervisningen i svenska som andraspråk kommer att fortsätta och att fler diskussionsträffar för lärarna är inplanerade. Rektorn uppger vidare att en utvärdering av undervisningen i ämnet svenska som andraspråk kommer att genomföras i slutet av läsåret.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för 1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, 2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och 3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Enligt bestämmelsens andra stycke beslutar rektorn om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska, och undervisningen i svenska respektive svenska som andraspråk följer olika kursplaner (5 kap. 14 och 15 §§ skolförordningen och Lgr 22, avsnitt 5 Kursplaner).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att det var en brist att alla elever i årskurserna 4–9 inte erbjöds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid omfattande minst två timmar per vecka.

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samt av inkommen redovisning framgår att skolan erbjuder extra studietid vid ett tillfälle per vecka i anslutning till skoldagen. Samtliga elever erbjuds två timmar per vecka. Skolan har skickat ut information till elever och vårdnadshavare att elever som har svårt att ta sig hem med ordinarie skolskjuts får höra av sig så att skolan kan ordna med alternativ transport.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden (10 kap. 5 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Lisa Naudot Bergh

Beslutsfattare
Signerat av: Lisa Naudot Bergh

Anders Haglund

Föredragande
Signerat av: Anders Haglund

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Jasmine Johansson medverkat.